

Форма № 09/18

Затверджена рішенням вченої
ради ІДГУ

від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ УКРАЇНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ НАУК
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Навчально-методичною радою ІДГУ

Протокол № 4 від 15.01 2019 р.

Голова НМР Н. М. Кольцун Н. М. Кольцун

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТИПОЛОГІЯ МОВНИХ ПОМИЛОК

(назва навчальної дисципліни)

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 02 Культура і мистецтво
(шифр і назва галузі знань)

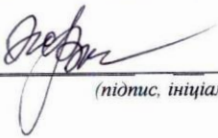
спеціальність) 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(спеціалізація) *(код і назва спеціальності (предметної спеціальності або спеціалізації))*

освітня програма Документознавство та інформаційна діяльність (зі знанням
англійської мови)

тип дисципліни вибіркова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньо-професійної програми

Ж. В. Кожухар
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:

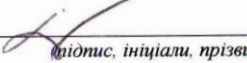
кафедрою української мови та літератури
протокол № 4 від 20.12.2018р.

Завідувач кафедри

проф. Колесников А. О.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:

Голова науково-методичної ради факультету

доц. Циганок І. Б.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробник програми: Топчий Л. М., доцент кафедри української мови і літератури
Ізмаїльського державного гуманітарного університету

Рецензенти програми: Циганок І. Б., доцент кафедри української мови і літератури
Ізмаїльського державного гуманітарного університету

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	Заочна
Кількість кредитів: 4	Лекції:	
	26	-
Модулів: 1	Практичні заняття:	
Загальна кількість годин: 120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом: 3	Лабораторні заняття:	
	-	-
Семестр: 5	Семінарські заняття:	
	22	-
Тижневе навантаження (год.):	Консультації:	
	-	-
- аудиторне: 2	Індивідуальні заняття:	
- самостійна робота: 6	-	-
Форма підсумкового контролю: залік	-	-
Мова навчання: українська	Самостійна робота:	
	72	-

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Типологія мовних помилок» становлять сучасні наукові концепції у вивченні теоретичної та практичної редакційної справи, класифікації анормативів відповідно до мовних рівнів,

Метою курсу «Типологія мовних помилок» є формування уявлення студентів про природу, причини і типи помилок у мовленнєвій діяльності, оволодіння теоретичною базою сучасної девіатології та практичними навичками редакторської роботи над анормативами; трансляція повідомлень, яка полягає в тому, що редактор повинен повідомлення «перекласти» з внутрішньої мови автора на зовнішню мову реципієнта, проконтролювати нормативні бази, «прив'язати» до конкретних умов акту передачі.

Передумови для вивчення дисципліни: оволодіння спеціальними компетентностями, сформованими при опануванні курсів «Сучасна українська літературна мова», «Стилістика української мови», «Орфографічний та пунктуаційний практикум», «Ділова українська мова».

Міждисциплінарні зв'язки: зміст означеної навчальної дисципліни пов'язаний з сучасною українською літературною мовою, стилістикою української мови, орфографічним та пунктуаційним практикумом.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1.Знання: поняття « помилка», «анорматив»; причини виникнення помилок, об'єктивні та суб'єктивні норми; значущість і вагу помилок; анормативи всіх видів літературної мови і способи їх усунення, класифікацію лінгвістичних помилок і правила їх видозміни; едитологію як науку і її місце в системі наук, її складові частини; загальну класифікацію помилок у редакторській справі, сутність редагування, галузі редагування, історію розвитку редагування; ортологію як науку про варіанти і варіантність мовних одиниць тощо.

2.Уміння: досконало володіти нормами української літературної мови; застосовувати навички комунікативно й лінгвістично виправданого використання засобів мови під час редагування; розпізнати різні типи помилок, встановити причину відхилення від норми і відредагувати текст; редагувати текст із різними видами відхилення від норми; аналізувати якість повідомлення; перевіряти істинність тексту (фактичність, модальність, тезаурусність, локативність), інтерпретацізувати текст у тих випадках, коли редактор не має права

вносити виправлення безпосередньо в сам текст; уніфікувати урізноманітнені повідомлення, зокрема способом стандартизації; усувати анормативи всіх видів літературної мови тощо.

3. *Комунікація*: використовувати набуті знання в ході підготовки письмових та усних наукових виступів, веденні дискусій з проблемних питань правопису української мови; бути підготовленим для фахової комунікації із представниками наукових кіл.

4. *Автономність та відповідальність*: творчо виконувати індивідуальні науково-дослідні завдання означеної проблематики, виявляти самостійність у науковій роботі, бути відповідальним щодо постійного дотримання правил академічної доброчесності.

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семинарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу		2	2	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
2.	Тема 2. Загальна класифікація помилок		4	2	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-
3.	Тема 3. Мовна помилка. Лінгвістична класифікація помилок		4	4	-	-	-	10	-	-	-	-	-	-	-
4.	Тема 4. Типологія мовних помилок за співвіднесеністю їх із рівнем мовної системи		4	2	-	-	-	20	-	-	-	-	-	-	-
5.	Тема 5. Помилки на лексичному рівні		4	4	-	-	-	6	-	-	-	-	-	-	-
6.	Тема 6: Помилки на морфологічному рівні.		4	4	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	-
7.	Тема 7: Синтаксичні анормативи		4	4	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-
Проміжний контроль								6							
Разом:		48	26	22	-	-	-	72	-	-	-	-	-	-	-

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1. Вступ. Предмет і завдання курсу. Зв'язок девіатології з іншими суміжними лінгвістичними та нелінгвістичними дисциплінами. Поняття "помилки" у різних видах людської діяльності. Історія вивчення помилок. Методи дослідження помилок. Значущість і вага помилок. Сучасні напрями вивчення помилок. Психолінгвістичний аспект помилкової діяльності. Теорія мовленнєвої діяльності – теоретична база дослідження онтогенезу

мовлення. Зв'язок мови і мислення. Породження мовлення: структура і моделі. Помилки у процесі породження мовлення.

Тема 2. Загальна класифікація помилок. Помилки мовця (автора). Фактичні та логічні помилки. Основні види фактичних та логічних помилок. Робота автора і редактора з фактичним матеріалом. Основні закони мислення. Інформаційні, модальні, комунікативні помилки. Комунікативна компетенція мовця. темпоральні, локальні, ситуативні помилки. Помилки реципієнта. Сприйняття мовлення. Атенційні помилки. Реконструкція помилок реципієнтами. Помилки редактора. Копіювальні помилки (спотворення). Джерела виникнення, причини, основні види спотворень тексту.

Тема 3. Мовна норма.

Поняття « норма ». Мовна норма як лінгвістична категорія. Історія розвитку норми. Варіанти норми. Типологія мовних норм. Поняття літературної мови та мовної норми. Критерії літературної норми. Причини порушення норм літературної мови. Класифікація мовних норм. Загальна характеристика мовних норм. Мовна і мовленнєва компетенції (типи) як складові комунікативного процесу. Мовленнєві помилки. Поняття « білінгвізм » у науковій літературі. Поняття інтерференції.

Тема 4. Типологія мовних помилок за співвіднесеністю їх із рівнем мовної системи (орфографічні, лексичні, фразеологічні, морфологічні, словотвірні, синтаксичні, пунктуаційні, стилістичні, орфоепічні, акцентуаційні). Орфографічна норма. Орфографічні анормативи. Типові орфографічні помилки. Орфографічні словники. Орфоепічна норма. Фонологічні помилки. Фонетичні помилки. Причини порушення українських орфоепічних норм. Особливості вимови іншомовних слів. Типові орфоепічні помилки. Акцентуаційна норма. Характеристика наголосу української мови. Норми наголошування. Типові акцентуаційні помилки у мовленнєвій практиці.

Тема 5. Помилки на лексичному рівні. Поняття « лексична помилка ». Погляди лінгводидактів на лексичні помилки (Н.Сулименко, М.Вороній, Ф.Сергеев, В.Текучов, В.Мельничайко, М.Пентилюк, В.Капінос, С.Цейтлін, М.Пльонкін, М.Львов та ін.). Класифікація їх.

Тема 6. Граматичні помилки. Помилки на морфологічному рівні. Морфологічна норма. Норми вживання іменника, прикметника, дієслова, ступені порівняння прикметника, повні, короткі, займенників; числівників, творення і вживання дієприкметників і дієприслівників). Поняття « морфологічна помилка ». Типові помилки в мовно стилістичному використанні частин мови

Тема 7. Синтаксичні анормативи. Синтаксична норма. Поняття « синтаксична помилка ». Типові помилки у використанні порядку слів. Типові помилки в координації підмета і присудка, в узгодженні означення. Синонімія варіантів форм керування. Синонімія прийменникових конструкцій. Типові помилки. Типові помилки в стилістичному використанні однорідних членів речення. Дієприслівниковий зворот. Порушення норм використання дієприслівникових зворотів. Типові помилки у використанні синтаксичних синонімів та паралельних синтаксичних конструкцій складних речень. Види помилок у побудові складних речень .

Поняття « стилістична помилки ». Проблема цих помилок (М.Вороній, В.Капінос, М.Китаєв, В.Мельничайко, М.Пентилюк, Н.Сулименко, С.Цейтлін , М.Пльонкін та ін.). сутність стилістичної помилки. Типові стилістичні помилки.

5.2. Тематика семінарських занять

1. Предмет і завдання курсу. Девіатологія як наука. Поняття "помилка», «анорматив».
2. Загальна класифікація помилок. Помилки у редакторській справі. Характеристика окремих типів помилок.
4. Типологія помилок на мовному рівні. Білінгвізм. Компетенції (мовна і мовленнєва)
5. Поняття « норма». Класифікація норм.
- 6.. Орфографічна норма. Орфоепічна норма. Акцентуаційна норма. Типові помилки.
7. Поняття « лексична помилка». Лексико-фразеологічні помилки .
- 8- 9. Граматичні помилки. Поняття « морфологічна помилка». Помилки на морфологічному рівні.
10. Поняття « синтаксична помилка». Синтаксичні анормативи.
11. Логічні помилки. Девіації стилістичного характеру.

5.3. Організація самостійної роботи студентів

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	Форми звітності
1.	Підготовка до аудиторних (лекційних та семінарських) занять, модульних контрольних робіт.	20	Опорний конспект лекцій, конспект інформації до семінарських занять, письмові завдання, коментарі, таблиці.
2.	Підготовка до модульної контрольної роботи.	6	Модульна контрольна робота
2.	Виконання самостійної роботи:	38	Конспекти, відповіді, тести
3	Виконання індивідуальних завдань	10	Письмові роботи, презентація
	Разом	72	

Зміст завдань для самостійної роботи

Тема 1. Анотації матеріалів зі списку основної літератури, зазначених в плані практичних занять.
Тема 2. Опрацювати літературу з теми «Психологічні засади роботи редактора над текстом». Скласти тезисний план доповіді.
Тема 3. Укласти тематичні списки наукових праць відомих лінгводидактів.
Тема 4. Опрацювати літературу і скласти перелік питань для самоконтролю на тему « Методика редагування тексту».
Тема 5. Підготувати повідомлення на тему « Комунікативні невдачі теле – та радіоведучих».
Тема 6. Самостійно дібрати лексичні анормативи у сучасних періодичних виданнях, описати їх. Представити свої спостереження у вигляді таблиці
Тема 7. Конспект статей: 1) Труб В.М. Явище “суржику” як форма просторіччя в ситуації двомовності // Мовознавство. – 2000. - №1. 2) Тараненко О.О. Українська мова і сучасна мовна ситуація в Україні // Мовознавство. – 2001. - №4. 3) Кузнецова Т. Суржик і мовлення // Урок української . – 2001. - №6. 4) Врублевська Т. Суржик як елемент міської субкультури // Урок української – 2002. - № 11-12. 5) Дончик В. Мова не винна (про суржик двомовності і грамотності на українському ТБ) // Урок української. – 2001. – Ч.1.
Тема 8.Опрацювати базову і додаткову літературу до теми «Лінгвістичні та психолінгвістичні норми редагування». Представити свої спостереження у вигляді таблиці.

Тема 9. Дібрати з текстів ЗМК приклади фактичних і логічних помилок. Запропонувати алгоритм з пошуку й виправлення фактичної помилки.

Тематика індивідуальних завдань

- Дібрати перелік літератури до теми «Типові макроструктурні та мікроструктурні помилки в ЗМІ».
- Скласти тезисний план на тему « Аксиоми едитології. Методи і методика редагування».
- Охарактеризувати мову періодичних видань за критерієм кількості двомовних помилок (на матеріалі газети „Голос України”).
- Підготувати повідомлення на тему « Історія виникнення помилки».
- Скласти тестові завдання до теми «Грамматичні помилки».
- Підготувати інформацію на тему « Типові помилки в інтерв'юванні».
- Підготувати і представити презентацію на нижчеподану тематику:
 - « Типові помилки в ЗМІ»,
 - « Правописні новаторства ЗМК з погляду нормативності».

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. *Форми поточного контролю:* семінарські заняття, самостійна робота, індивідуальні завдання.

6.2. *Форми проміжного контролю:* модульна контрольна робота.

6.3. *Форми підсумкового контролю:* залік.

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- залік;
- стандартизовані тести;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульна контрольна робота (проводиться в письмовій формі, кожен варіант включає 3 питання, з них перше – тести, друге – теоретичне, третє – практичне, відповіді на які дають можливість всебічно оцінити рівень знань студента).

Зразок модульної контрольної роботи:

Варіант 1

1. Розкрити питання:

Девіатологія. Ортологія. Едитологія. Основні характеристики.

2. Відредагувати запропонований уривок тексту.

3. Виправте помилки. Вкажіть від якого російського слова утворено кальку.

Відноситься до цих пропозицій, оточуюче середовище, поступлення коштів до казни, наші думки співпадають, хочу сказати слідуюче, приймати участь, зауваження по змісту курсової роботи, книжний шкаф, моя завітна мрія – вчитися.

4. Визначити тип літературної норми, яка порушується. Виправити.

Працюючий робітник, торфівний, немає місців, навчання українській мові, по селам, за власною волею, автобус по замовленню, стара собака, самий високий, посаджо дерево, боряться за життя, оселитися в готелі “Києві”, не поїхали завдяки хворобі.

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та критерії оцінювання знань студентів

Для визначення ступеня оволодіння навчальним матеріалом з подальшим його оцінюванням застосовуються наступні рівні навчальних досягнень студентів:

Рівні навчальних досягнень	100-бальна шкала	Критерії оцінювання навчальних досягнень	
		Теоретична підготовка	Практична підготовка
		Студент	
Відмінний	100...90	вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших студентів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань	може аргументовано обрати раціональний спосіб виконання завдання й оцінити результати власної практичної діяльності; виконує завдання, не передбачені навчальною програмою; вільно використовує знання для розв'язання поставлених перед ним завдань
Достатній	89....70	вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці	за зразком самостійно виконує практичні завдання, передбачені програмою; має стійкі навички виконання завдання
Задовільний	69...51	володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знає основні поняття навчального матеріалу	має елементарні, нестійкі навички виконання завдань
Незадовільний	50...26	має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допущено суттєві помилки	планує та виконує частину завдання за допомогою викладача
Неприйнятний	25...1	студент не володіє навчальним матеріалом	виконує лише елементи завдання, потребує постійної допомоги викладача

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Досягнення студентів на семінарських (практичних), лабораторних заняттях оцінюються за шкалою від «0» до «5».

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання самостійної роботи та індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Конспектування наукових статей	5
Огляди наукової інформації, її систематизація	5
Наукові класифікаційні описи	5
Презентація	5

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Проміжний контроль з означеного курсу проводиться у вигляді модульної контрольної роботи. Відповідь на кожне питання оцінюється за 5-бальною шкалою, і на основі середнього арифметичного здійснюється виведення остаточної оцінки за нижчеподаною таблицею. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання підсумкового контролю.

Оцінку за семестр з дисципліни, що закривається заліком, слід виставляти після її вивчення до початку екзаменаційної сесії за результатами поточного та проміжного контролю (відповідно вагові коефіцієнти 0,7 та 0,3).

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
	залік
90-100	зараховано
89-70	
51-69	
26-50	не зараховано

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	70 балів (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	30 балів (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	35 балів (поточний контроль)	16 балів (проміжний контроль)

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Для окремих тем застосовується комп'ютерна техніка з метою демонстрації презентацій, слайдів.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела

1. Дудик П.С. Стилїстика української мови: навч.посібник.- К.: Видавничий центр «Академія», 2005.
2. Бабич Н.Д. Основи культури мовлення. – Л., 1990.
3. Бацевич Ф. Основи комунікативної девіатології. – Л., 2000.
4. Винницький В.М. Наголос у сучасній українській мові. – К., 1984.
5. Капелюшний А.О. Типові помилки в мовленні ведучих інформаційних та музичних програм “Радіо Люкс” // Телевізійна і радіожурналістика. – Львів, 1999.
6. Конюхова Л.І. Основні норми української літературної вимови та наголошування.. – Львів, 2002.
7. Партико З.В. Загальне редагування: Нормативні основи. – Л., 2001.
8. Пилинський М.М.Мовна норма і стиль. – К., 1976.
9. Пономарів О.Д. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 2000.
10. Капелюшний А.О. Зміни в новому виданні українського правопису. – Л, 1995.
11. Пономарів О. Культура слова: Мовностилістичні поради. – К., 1999.
12. Пономарів О.Д., Різун В.В. Сучасна українська мова. – К., 2001.

10.2. Допоміжні джерела

1. Український правопис / АН України, Ін-т мовознавства ім. О.О. Потебні, Ін-т української мови. – 4-те вид., випр. і доп. – К., 1993.
2. Сербенська О.А. Феномен звукового мовлення // Телевізійна й радіожурналістика. Збірник наукових праць. – Вип. 3. – Львів, 2000.
3. Капелюшний А.О. Типові помилки в мовленні ведучих інформаційних та музичних програм “Радіо Люкс” // Телевізійна і радіожурналістика. – Львів, 1999.
4. Культура української мови. Довідник / За ред. В.М. Русанівського. – К., 1990
5. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К., 1976.– 287 с.
6. Русанівський В.М. Мова і культура / Відп. ред. В.Русанівський. – К., 1986.
7. Струганець Л.В. Теоретичні основи культури мови. – Тернопіль, 1997.

1.3. Інтернет-ресурси

- 1.<http://liber.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1975/1/Мовознав%2014%202004.10-17+.pdf>
- 2.<http://library.univer.kharkov.ua/OpacUnicode/index.php?url=/notices/index/IdNotice:271692/Source:default#>
- 3.<http://litmisto.org.ua/?p=7222>
- 4.http://www.twirpx.com/files/languages/linguistics/periodic/visnik_hnu/
- 5.<http://www.lib.ua-ru.net/diss/cont/31994.html>
- 6.<http://www.rastko.rs/filologija/stil/2012/02Jermolenko.pdf>
- 7.Електронна бібліотека Інституту журналістики. – <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=1015>. [01.12.05]
- 8.Бондаренко Т. Г. Інтерференци і росіянізми як наслідок міжмовних контактів на лексичному рівні // Електронна бібліотека Інституту журналістики. – <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=1027>. [01.12.05].
- 9.www.rambler.ru
- 10.www.aport.ru
- 11.www.google.com
12. www.ya.ru
- 13.www.altavista.com
- 14.www.aport.ru